

Ніжинська ЦМА ім. М. Галицького Інформус: станом на 8.00 год. 12 листопада в лікарні на стаціонарному лікуванні перебуває 60 пацієнтів з підтвердженим лабораторно COVID-19 та 58 пацієнтів з пневмонією.

Ситуація з коронавірусною інфекцією в місті залишається дуже складною. За статистичними даними КНП «Ніжинський міський ЦПМСД» НМР ЧО станом на 11 листопада на амбулаторному лікуванні з діагнозом COVID-19 перебуває 460 пацієнтів з них: 303 пацієнти з клінічними проявами, 154 пацієнти з запаленням легень, 3 пацієнти з попередньо підтвердженим ІФА. Всі пацієнти отримують кваліфіковану допомогу від сімейних лікарів, а у разі ускладненого перебігу хвороби - будуть направлені на госпіталізацію до стаціонару.

За даними Центру громадського здоров'я, станом на 9:00, 12 листопада, в Україні 500865 лабораторно підтверджених випадків COVID-19, з них 227694 пацієнтів одужали, 9145- летальний. За добу зафіксовано 11057 нових випадків. В Чернігівській області – 10804 випадки.

МОЗ закликає: при перших симптомах респіраторних захворювань обов'язково зателефонуйте своєму сімейному лікарю. Залишайтеся вдома! Самоізоляція - найдієвіший спосіб убезпечити себе від інфікування.

Ніжинська міська газета . Індекс: 33852 Заснована в 1994 році

ВІСТІ

№45 (1321)

П'ЯТНИЦЯ

13 листопада 2020 року

Засновники
ТОВ

«Медіа-центр «Вісті»

16600, м. Ніжин, пл. ім. Івана Франка, 1, каб. 9, vissti53707@ukr.net; 2-37-60, 7-18-19

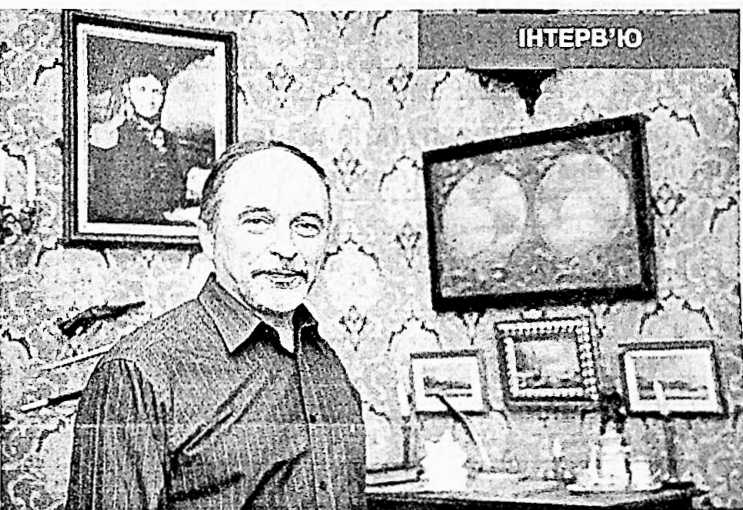
ПРОЕКТ ЗАВЕРШЕНО

Проведено фінальний моніторинг виконаних робіт з термомодернізації ЗОШ №10

11 листопада, технічним консультантом компанії НЕФКО Катериною Шишкою та моніторинговим консультантом компанії НЕФКО Ігорем Комковим проведено фінальний моніторинг виконаних робіт з комплексної термомодернізації Ніжинської ЗОШ I-III ст. №10, що виконувались ТОВ «Творець», у рамках проекту «Заходи з енергоефективності в місті Ніжині. Постачання та встановлення всього обладнання і матеріалів для комплексної термомодернізації школи № 10».

Стор.5

ІНТЕРВ'Ю

Олександр Морозов про майбутній музей Юрія Лисянського, книги та цікаві експонати.

У 2023 році Ніжин буде святкувати 250-річчя від дня народження Юрія Федоровича Лисянського – українського мореплавця, географа, письменника, океанографа. Нам вдалося поспілкуватися з Олександром Морозовим – науковим співробітником музею імені Юрія Лисянського, директором бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, членом національної спілки краєзнавців України, який у своєму інтерв'ю розповів багато цікавого.

Стор.4

ПЕРЕДПЛАТА -2021

Ніжинська міська газета

ВІСТІ

Минуле і сьогодні
Видатні постаті і цікаві особистості
Новини Події
Актуальна і корисна інформація

ВІСТІ

Вартість передплати:
місяць - 26,84 грн;
квартал - 77,52 грн;
півроку - 148,04 грн;
рік - 290,08 грн.

Ціни вказані з врахуванням поштових послуг

- будь завжди у курсі місцевих подій **ІНДЕКС: 33852**

ПОГОДА у листопаді	14 листопада +5	15 листопада +6	16 листопада +3	17 листопада +2	18 листопада +3	19 листопада +2	20 листопада +3
	+3	+1	-2	0	-2	-1	-0

ІНТЕРВ'Ю

Олександр Морозов про майбутній музей Юрія Лисянського, книги та цікаві експонати.

Закінчення. Поч. на 1 стор. - Олександр Сергійовичу, знаю, що Ви займаєтесь дослідженням життєвого шляху Юрія Лисянського. Чому саме він?

- Я ніколи не думав, що буду займатись Юрієм Лисянським... Ніжинці насправді мало що знають про нього. Що нам відомо? Моряк, народився у Ніжині, батько був священником, здійснив навколосвітню подорож... Ось, мабуть, і все!... Особисто для мене головним поштовхом стала книжкова виставка до 240-річчя від дня народження Лисянського, яку ми зробили в бібліотеці університету у 2013 році. Під час підготовки ми зрозуміли, що у колекції нашого Музею рідкісної книги зберглося чимало книжок, присвячених і самому Лисянському, і його навколосвітній експедиції. Є декілька унікальних книг, які, за розповідями «старожилів» бібліотеки, були подаровані самим мореплавцем! Про це навіть писали місцеві газети, але ні довести, ані спростувати це твердження ми не могли: дарчих написів на них, звісно, ніяких не було... Ось у мене і з'явилася бажання з'ясувати, чи дійсно ці книги – подарунок Юрія Лисянського. Півтора року копіювання у ніжинських архівах виявились не даремними: вдалося знайти листування Лисянського з дирекцією Гімназії Вищих Наук князя Безбородька, з якого випливало, що ці книги дійсно він подарував у 1824 році. Загалом було два комплекти видань, і у мене є підозри, що один комплект був особистим дарчим написом Юрія Федоровича. Але, на жаль, цей комплект пропав з бібліотеки ще у XIX столітті... Куди саме він подівся – ніхто не знає. На сьогодні зберігся лише один комплект – двотомник дорожніх нотаток Юрія Лисянського «Подорож довкола світу» та атлас до нього – «Зібрання карт та маляків до подорожі капітана Ю. Лисянського» (Санкт-Петербург, 1812). Водночас пощастило натрапити на інші документи, у яких розповідається про родину Лисянських. Згодом ми порівняли цю інформацію з тією, що вже була опублікована в монографіях, й зрозуміли, що багато чого про видатного першопрохідця з Ніжина ми насправді не знаємо. Відтоді я розпочав відшукувати всю наявну інформацію. У нас був певний позитивний досвід: у 2018 році ми, спільно з ніжинськими ентузіастами, відкрили меморіальну кімнату Ю. Лисянського у Музеї рідкісної книги, де тепер постійно експонуються подаровані мореплавцем книжки. У листопаді цього року виповнюється 250-річчя друга й соратника Лисянського по навколосвітнім мандрягам – Адама Йогана фон Крузенштерна. Цю подію будуть святкувати на батьківщині адмірала, в Естонії. Отже, ми вирішили, що нам у Ніжині треба зробити теж саме, оскільки у 2023 році своє 250-річчя відзначатиме і Юрій Федорович Лисянський. До речі, новілей нашого земляка потрапив до національного календаря пам'яток дати і буде відзначатися на державному рівні.

- Цікавих фактів, пов'язаних з Юрієм Федоровичем, чимало. Чи знаєте Ви щось особливе?

- Є такі дуже цікаві, але промовисті дрібниці... Наприклад, з'ясувалося, що у навколосвітній подорожі Крузенштерна супроводжував його улюблений пес – рудий спанієль! А щодо Лисянського, то у нас була напівжартівлива дискусія, чи варто у нашу музейну експозицію вміщати люльку. Чи палив наш земляк? Адже ж відомо, що моряки зазвичай палють тютюн, але немає жодного зображення Лисянського з люлькою! Але зовсім нещодавно ми знайшли в мемуарах інших учасників

навколосвітньої мандрівки, що Лисянський дійсно палив люльку! Для мене це був дійсно цікавий факт, про який я не знав.

- Мені відомо, що Ви займаєтесь створенням меморіального музею Юрія Лисянського. Що саме Вас надихнуло на цю нелегку справу?

- Мабуть, усе-таки сама постать Лисянського. Якщо ближче познайомитися з документами, мемуарною літературою, архівами, то стає зрозумілим, що у цієї людини був надзвичайний життєвий шлях. Якщо про навколосвітню експедицію Крузенштерна-Лисянського зняти кіно, то вийде не бестселер не гірше, ніж «Пірати Карибського моря!» Там були справжні морські пригоди! Наприклад, виникали збройні сутички з американськими індіанцями на Алясці! Або, під час відвідань Маркиських островів, Лисянському довелося спілкуватися з ніг до голови татуюваними представниками місцевого племені канібалів... Ці дикуни-людожери показували мандрівникам дбайливо збережені черепи з'дених ними ворогів... До речі, Лисянський був першим дослідником, який склав словник їхньої мови. Були й справжні катастрофи. Одного разу під час жорстокого шторму втривільники «Нева» та «Надія», якими командували Лисянський та Крузенштерн, наблизилися один до одного на небезпечну відстань, яка складала лічені сантиметри... Аварія ледь не сталася через помилку матроса, який переплутав команду капітана у неврівноважену поперну штурвал. Члени експедиції ледь не загинули разом з обома кораблями, і Лисянський в гніві дав гучного ляпаса бідоласі – винуватцю пригоди. Були й відкриття нових загадкових земель, коли корабель Лисянського у жовтні 1805 року сів на мілину біля нікому невідомого острова. Юрій Федорович був першим європейцем, який уперше ступив ногою на його берег та наніс на карти. Тепер цей острів носить його ім'я і входить до складу заповідного Гавайського архіпелагу (США)... Траплялися також непорозуміння між членами екіпажів. Нерідко суперечки між офіцерами закінчувалися викликами на дуель. Були й, на жаль, смертельні випадки через хвороби або банальну неувважність та порушення техніки безпеки матросами... На «Надії» трапилося самогубство: за два тижні до завершення експедиції не витримав і застрелився молодий офіцер. Мали місце й психологічні проблеми, оскільки перебування замкненого чоловічого колективу у обмеженому просторі, в екстремальних умовах, що тривали практично три роки, виявилось дуже непростим. Лисянський з Крузенштерном не стали винятком: між двома друзями та капітанами виникали суперечки, які згодом призвели до певного охолодження стосунків. Але, незважаючи на непорозуміння, вони на все життя зберегли повагу та шанобливе ставлення один до одного! На основі щоденників учасників подорожі можна напи-

сати гарний пригодницький роман, який буде надзвичайно читабельним. Можна навіть сподіватися на літературну премію! Думаю, це в нас ще попереду. Письменники вже працюють!

- Ви досить довго вивчаєте літературу, пов'язану з мореплавцем –Лисянським. Чи виникало у Вас бажання написати про моряка особисто?

- Виникало. Вже більше року виношую в голові ідею книги. Я хочу написати документально обґрунтовану науково-популярну біографію Юрія Федоровича Лисянського, бо все те, що написано зараз – це белетристика. Тобто, про нього писали переважно письменники, а не історики. Вони не мали у своєму користуванні архівних документів. Думаю, сьогодні це завдання ми можемо виконати. Тим паче, дата – 250 років до цього нас спонукає.

- Олександр Сергійовичу, чи планували Ви відкрити музей Лисянського раніше? Якщо так, то яка причина невдачі?

- Ну, власне, ми не є авторами цієї ідеї. Про створення меморіального музею Юрія Лисянського ніжинські музейники та історики-красзнавці говорили ще з кінця 1980-х років. Напередодні 1000-ліття Ніжина, яке відзначали у 1993 році, місцева влада підтримала цю ініціативу і записала її у свої плани на майбутнє... Але проблема полягала у тому, що в будинку, де мешкала родина Лисянських, та у церкві Іоана Богослова, де батько-священик Федір Лисянський власноруч у 1773 році похрестив свого народженого сина – майбутнього навколосвітнього мандрівника, розташовувалася Ніжинська філія Чернігівського обласного архіву. Щоб зробити музей треба було кудись перенести архів – а це тисячі й тисячі дуже цінних історичних документів! Справа з переселення архіву тривала понад 25 років і, нарешті, у минулому році архів отримав нове місце для розташування, а церква була передана релігійній громаді. Тепер у храмі відновлюються богослужіння. Що стосується будинку Лисянського, то у грудні 2019 року депутати ніжинської міської ради одноголосно підтримали його передачу на баланс Ніжинського красназавчого музею під створення меморіальної експозиції видатного українського мореплавця. Власне, відтепер цим ми й займаємося.

- Чи є ст, хто допомагають Вам у створенні музею?

- Безумовно. Без волонтерів та меценатів створити сучасний музей практично «з нуля» дуже складно. Поки що штат музею Лисянського (а це за своїм статусом є відділ Ніжинського красназавчого музею імені Івана Спаського) складається з одного наукового співробітника. Також над цим, певною мірою, працює практично весь колектив красназавчого музею. Активну позицію займають міський голова та депутати Ніжинської міської ради. Особливо велика наша вдячність директору красназавчого музею Дудченку Геннадію Миколайовичу, який дуже багато зусиль, у першу чергу

адміністративних, докладає до цієї справи. У нас є також низка громадських активістів, які допомагають музею розшукувати нові цікаві експонати. Адже в Ніжині дуже важко з морською атрибутикою, без якої наш музей просто неможливий. Ми співпрацюємо з іншими музеями та архівними установами, військово-історичними товариствами, Асоціацією ветеранів Військово-Морських Сил України, окремими ентузіастами... Ми хочемо не тільки відтворити побут родини священника – нащадка ніжинської козацької старшини XVIII-XIX століття, але й цікаво розповісти про подорожі, наукові відкриття та морські пригоди його видатного сина-мореплавця. Можу сказати, що нам вже вдалося отримати деякі унікальні експонати, завдячуючи допомозі небайдужих ніжинців.

- На Вашу думку, чи популярним буде музей серед ніжинців?

- Мені б дуже хотілося, щоб він був популярним. Я вважаю, що для сукупного Ніжина тема морських пригод є дуже цікавою, тим більше, що у нас дійсно є багато цікавого, про що варто розповісти!

- Є інформація, що влітку проходили археологічні розкопки на території будинка Лисянських. Чи було виявлено цікаві речі?

- Так, безумовно. Археологам вдалося простежити історію садиби. Знайдено дуже багато залишків посуду, і не тільки часів Лисянського, але навіть XII-XIII століття! Отже, вже у той час тут жили люди. Деякі тарілки нам вдалося відновити за їхніми фрагментами. Тепер можна уявити, яким посудом користувалася родина Лисянських. Чимало знаходок мали сліди перебування у пожежі. Відомо, що 1797 року в Ніжині була велика пожежа –місто горіло майже два тижні. Нам вдалося натрапити на сліди цієї нищівної катастрофи... Дуже цікавими, на мій погляд, є фрагменти пічних кахлів та уламки старовинних скляних куполів XVIII століття.

- Чи з'являється останнім часом якась цікава література, нові публікації, пов'язані з Юрієм Федоровичем?

- Безперечно. За останні три роки в Україні надрукували декілька дуже цікавих книжок. Одна з них – це власне праця самого Ю. Ф. Лисянського, його мандрівні нотатки «Навколосвітня подорож на шлюпі «Нева»», видані київським видавництвом «Темпора» наприкінці 2019 року. Ми пишаємося, що в основу цього видання покладено ніжинський примірник книжки Лисянського – його власноручний дарунок з нашого музею... Також у Ніжині була перевидана дуже цікава монографія під назвою «Тричі перший. Видатний мореплавець та географ – Юрій Лисянський». Автор книги – Віктор Шевченко, професор кафедри географії Київського університету, який певний час також працював у нашому Ніжинському університеті імені Миколи Гоголя. Він, практично уперше в Україні, 2003 року власним коштом видав біографію Ю. Лисянського, але й першим назвав

його саме українським мореплавцем. У 2020 році ми перевидали цю книгу в кращому поліграфічному виданні. Буквально два тижні тому у Києві, у Київському яхт-клубі, відбулася презентація дуже цікавого літературного видання – першої вітчизняної белетризованої біографії нашого земляка Юрія Лисянського. Відомий письменник-мариніст Антон Санченко назвав свою вікі-повість «Круз та Лис. Напередодні». До речі, автор книги – сам досвідчений моряк. Він активно допомагає нам «розкручувати» (у гарному сенсі цього слова!) тему Лисянського в Україні. Я знаю, що книжка вже є у декого з ніжинців, і є вже перші захоплені відгуки. Зберігаючи інтригу, не буду розкривати сюжет, а запропоную читачам особисто познайомитися з цим твором і самостійно скласти про нього уявлення! Скажу тільки одне: книга для гурманів, не пошкодуєте!

- У колекції майбутнього музею Лисянського вже є велика кількість експонатів. Чи є такий, який Вам подобається найбільше?

- Таких у мене декілька. Один з них – це модель (детальна реконструкція) шлюпа «Нева», на якому здійснив навколосвітню експедицію Юрій Федорович Лисянський. Про цю модель ми мріяли дуже давно і шукали майстра, який візьметься за роботу. Пам'ятаю, що у 2004 році ми таки знайшли майстра, який погодився взятися за «Неву», але він запросив надзвичайно значну суму за роботу... Ми були змушені відмовитися від співпраці. Але два роки тому нам вдалося познайомитися з дуже цікавою людиною – киянином Валентином Степановичем Яковенком, ветераном Військово-Морського Флоту, справжнім моряком і майстром, як кажуть, «золоті руки»... Він погодився зробити модель «Неви» для ніжинського музею. Працював майже півтора роки: вивчав архівні матеріали, розробляв технічні креслення, виробничо виточував усі деталі... Майстер категорично відмовився від оплати праці, аргументуючи її як подарунок для музею. Ми дуже пишаємося нашою «Невою». Це, безумовно, один з ключових експонатів нашого музею!

Інший, зовсім не показний, але дуже цінний предмет – це справжній компас кінця XVIII століття, призначений для топографічної зйомки та складання карт, виготовлений відомою берлінською фірмою майстра навігаційного обладнання на прізвище Елджер. Нам його пощастило придбати у звичайного торговця кольоровими металами. Відтепер ми маємо справжній навігаційний прилад часів Юрія Лисянського!

Мабуть, варто викремити ще один експонат. Коли влітку у садибі Лисянського розпочалися археологічні розкопки, то першою цікавою знахідкою археологів стала... Щоби ви думали? Справжня козацька люлька! Досить символічно, оскільки Юрій Федорович Лисянський походив з ніжинської козацької родини!

- Можливо на останок Ви хотіли б щось додати від себе?

- По-перше, хочу порадити ніжинцям обов'язково прочитати книжку «Круз та Лис. Напередодні» Антона Санченка. Автор, наскільки я знаю, вже активно працює над продовженням повісті. Будемо сподіватися що він напише захоплюючу трилогію про нашого земляка та його пригоди. По-друге, закликую ніжинців долучитися до поповнення музею Юрія Лисянського цікавими експонатами. Ми хочемо створити сучасний, захоплюючий, інтерактивний, естетичний та пізнавальний музей, у якому буде цікаво і дорослим, і дітям.

Спілкувався
Олександр ВОРОНУХА